

5. apríl 2012

Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 106/2000, um mat á umhverfisáhrifum (EES-reglur, aukin matsskylda o.fl.), 598. mál.

Tilkynningaskyldar framkvæmdir

Landvernd telur að flestar þær fyrirhuguðu breytingar sem fram koma í frumvarpsdrögum séu til bóta. Uppsetning viðauka á þann hátt sem gert er í frumvarpsdrögum er til muna skýrari en í núverandi lögum og til þess fallin að auðvelda yfirsýn og skilning á því hvaða framkvæmdir skuli vera matsskyldar (flokkur A) og hvaða framkvæmdir tilkynningarskyldar (flokkar B og C).

Stærsta breytingin á lögnum sem lögð er fram er fólgin í hinni efnislegu meðferð mála sem varða smærri framkvæmdir sem hingað til hafa ekki verið tilkynningarskyldar og því aldrei komið inn á borð Skipulagsstofnunar í formi fyrirspurnar um matsskyldu. Úr þessu er bætt í frumvarpsdrögunum og tekur Landvernd undir þær breytingar. Stærðarmörk eru og verða alltaf umdeild, ekki síst vegna þess að mörk þess hvenær framkvæmd er orðin líkleg til að hafa umtalsverð umhverfisáhrif er ekki nema að hluta til tengd stærð hennar, heldur líka eðli og staðsetningu, svo eitthvað sé nefnt. Með tilkynningaskyldu smærri framkvæmda má ætla að framkvæmdaraðilar ígrundi betur áhrif þeirra á umhverfi og náttúru en áður. Þá ætti ákvarðanataka að verða upplýstari og almenningur eiga auðveldara með að fylgjast með fyrirhuguðum framkvæmdum í umhverfi sínu.

Ef frumvarpsdrögin ná fram að ganga er ljóst að fleiri verkefni munu koma inn á borð Skipulagsstofnunar, umsagnaraðila og sveitarfélaga. Landvernd telur mikilvægt að tryggja fjárhagslega og faglega getu þessara aðila til að sinna auknu umfangi verkefna.

Skilgreiningar og framsetning nokkurra framkvæmdagerða í viðauka 1

Viða í viðauka 1 í frumvarpsdrögum er getið verndarsvæða. Landvernd telur mikilvægt að skilgreina hvað átt er við með „verndarsvæði“ í 3. gr. laganna um skilgreiningar. Samtökin leggja áherslu á að undir þetta hugtak falli friðlýst svæði, svæði á náttúruminjaskrá, svæði á náttúruverndaráætlun og jarðmyndanir og vistkerfi sem njóta eiga sérstakrar verndar samkvæmt 37. gr. náttúruverndarlaga nr. 44/1999, svo og landssvæði í verndarflokki verndar- og orkunýtingaráætlunar samkvæmt lögum nr. 48/2011.

Í viðauka 1 er jafnframt nokkuð um óljósar skilgreiningar á framkvæmdum, þ.e.a.s. óljóst er hvað átt er við. Sem dæmi má nefna lið 1.01 „Framkvæmdir til endurskipulagningar á landareignum...“ og lið 1.13 „Endurheimta lands frá hafi“. Ekki er fyllilega ljóst hvað átt er við í þessum tilvikum. Úr þessu þarf að bæta.

Landvernd gerir athugasemd við að skýringar virðist vanta á því hvers vegna stærð skógræktarsvæða hefur verið stækkað úr 50ha í 200ha frá frumvarpsdrögum í nóvember. Hvers vegna er þessu breytt?

Landvernd vill jafnframt leggja til að boranir, sbr. lið 2.06, utan skilgreindra verndarsvæða verði tilkynningaskyldar ef borun fer fram á áhrifasvæði verndarsvæðis. Í sumum tilfellum má vera að verndarsvæði sé afmarkað þrengra en áhrifasvæði þess í raun er, en boranir á áhrifasvæði gætu samt sem áður haft alvarleg áhrif á náttúruvæðingum á verndarsvæðum, svo sem á lækkun vatnsborðs lauga, hvera eða háhitasvæða.

Breytingar á viðmiðunum við mat á framkvæmdum í 1. Viðauka, flokki B og C

Landvernd fagnar 10. gr. frumvarpsins um breytingar á iii lið 2. töluliðar, en þar er hnykk á mikilvægi náttúruverndarsvæða og svæða sem njóta eiga sérstakrar verndar samkvæmt náttúruverndarlögum. Þessi breyting ætti að styrkja náttúruvernd í landinu.

Almennar athugasemdir varðandi lög um mat á umhverfisáhrifum

Landvernd telur brýnt að endurskoða lög um mat á umhverfisáhrifum í heild sinni. Mikilvægt er að reyna að meta hvernig þær breytingar sem urðu á lögnum árið 2005, m.a. það að úrskurðarvald var tekið af Skipulagsstofnun, hafi reynst. Þá þarf að taka eftirfylgni til gagnarrar endurskoðunar, þar með talið vöktun og sannpröfun (e. audit) áhrifa. Í núverandi lögum er ekkert ferli sem tekur á endurmati á spám um umhverfisáhrif eða árangur mótvægisáðgerða með það að markmiði að læra af reynslunni og bæta ferlið. Því eru lögin máttvana þegar kemur að þessum þætti og lítið er vitað um raunveruleg áhrif framkvæmda sem farið hafa í gegnum mat á umhverfisáhrifum á Íslandi. Þessu verður að bæta úr, en rannsóknir erlendis (t.d. Buckley 1991; Dipper o.fl. 1998; Sánchez og Gallardo 2005; Tinker o.fl. 2005) og nýlegar rannsóknir hérlendis (VSÓ-Ráðgjöf 2003; Agnar Ingólfsson 2007; Katrín Sóley Bjarnadóttir 2010; Guðmundur Ingi Guðbrandsson o.fl. 2012; VSÓ Ráðgjöf, 2011) sýna svo ekki verður um villst að bæta þarf gerð spáa, framsetningu og verklýsingar mótvægisáðgerða, auka vöktun fyrir og eftir framkvæmdir og efla þátt sannpröfunar í ferli mats á umhverfisáhrifum.

Reykjavík, 5. apríl 2012

Með vinsemd og virðingu,

Guðmundur Ingi Guðbrandsson,
framkvæmdastjóri Landverndar

Heimildir

Agnar Ingólfsson. 2007. The near closure of a lagoon in western Iceland: how accurate were predictions of impacts on environment and biota? *Journal of Coastal Conservation*, **11**, 75-90.

Buckley, R. 1991. Auditing the precision and accuracy of environmental

impact predictions in Australia. Environmental Monitoring and Assessment, 18: 1-23.

Dipper, B., Jones, C., og Wood, C. 1998. Monitoring and post-auditing in environmental impact assessment: a review. Journal of Environmental Planning and Management, 41, 731-747.

Guðmundur Ingi Guðbrandsson o.fl. 2012. Hvað er að marka spár og mótvægisáðgerðir í mati á umhverfisáhrifum? Sannprófun umhverfisáhrifa og efnda við Sultartangalínu 3. Háskóli Íslands, Stofnun Sæmundar fróða, 104 bls.

Katrín Sóley Bjarnadóttir. 2010. Sannprófun á skilyrðum Skipulagsstofnunar og umhverfisráðherra vegna mats á umhverfisáhrifum framkæmda á árunum 2000-2006. Meistararitgerð, Líf- og umhverfisvísindadeild, Háskóli Íslands, 28 bls.

Sánchez, LE. og Gallardo, ALCF. 2005. On the successful implementation of mitigation measures. Impact Assessment and Project Appraisal, 23(3), 182-190.

Tinker, L., Cobb, D., Bond, A. and Cashmore. 2005. Impact mitigation in environmental impact assessment: paper promises or the basis of consent conditions? Impact Assessment and Project Appraisal, 23 (4), 265-280.

VSÓ Ráðgjöf 2003. Vegagerð og mótvægisáðgerðir. Unnið af VSÓ Ráðgjöf fyrir Vegagerðina. VSÓ Ráðgjöf, 45 bls.

VSÓ Ráðgjöf. 2011. Lyngdalsheiðarvegur. Eftirfylgni og sannprófun vegna mats á umhverfisáhrifum. Unnið af VSÓ Ráðgjöf fyrir Vegagerðina. 38 bls.